

ST. JAMES ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH
ՄԲ. ՅԱԿՈԲ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Rev. Father Hovhan Khoja-Eynatyan, Pastor
816 Clark Street, Evanston, IL 60201
Tel: 847-864-6263, e-mail: office@stjamesevanston.org
www.stjamesevanston.org

MARCH 15, 2015
Sunday of the Judge

ՄԱՐՏ 15, 2015
Դատարարի Կիրակի

Armenian Historical Year 4507 (ՏՇԷ)
Armenian Calendrical Year 1464 (ՌՆԿԴ)

Morning Service:	9:15 AM
Sunrise Service:	10:00 AM
Divine Liturgy:	10:30 AM
Bible Readings:	Isaiah 65:8-25; Philippians 9; 3:1-4; Luke 17:20-18:14

ԿԻՐԱԿԻ, ՄԱՐՏ 15, 2015

Առաւօտեան Ժամ	9:15
Արեւազալի Ժամ	10:00
Սուրբ Պատարագ	10:30
Ընթերցումներ	Եսայի 65:8-25; Փիլ. 9; 3:1-4; Դուկաս 17:20 18:14

ՀՈԳԵՀՆԱԿԻՍ - HOKEHANKISD- REQUIEM SERVICE**For the soul of Archbishop Grigoris Bouniatian**

His Eminence Archbishop Grigoris Bouniatian entered into his eternal rest on March 7, in the city of Kharkov, Ukraine. He was 69.

Archbishop Grigoris was the longtime Primate of the Diocese of the Ukraine, having served in that capacity since 2001. Previously he had served as Primate of the dioceses of Argentina and Shirak, and as vicar of Armavir. As one of the senior archbishops of our church, he was highly respected within the Armenian community, loved by the people he served, and admired as a prominent figure in the religious life of the diverse countries in which he served.

PLEASE PRAY FOR OUR SICK

Let us remember all those here at St. James who are suffering health problems and are in need of God's healing and comfort. Let us keep them in our prayers and thoughts, especially:

Patriarch Mesrob Moutafian	Archbishop Yeghishe Gizirian	
Alexander Adajian	Shoushan Altun	Karen Demirdjian
Babken Dilanjan	Seda Dilanjan	Lucy Genian
Jirayr Gerardo	Vartges Goorji	Hoyle Green
Pat Green	Mary Haidarian	Nargez Hamayak
Dn. Garabed Hardy	Sirvart Hintlian	Elizabeth Krikorian
Berjouhi Moukhtarian	Diramayr Sirarpi Nalbandian	Yalcin Oral
Dn. Hagop Papazian	Anik Sarkis	Surpik Simon
Joseph Summer	Vigen Ter-Avakian	Mari Yegiyayan
Carla Ziegler		

If you know of anyone that needs our special prayers, please call the church office (847) 864-6263 or Der Hovhan (847) 644-7389 so that their names can be included on this list.

READINGS OF THE WEEK

Monday	Jeremiah 32:19-44
Tuesday	Job 38:1-39:30
Wednesday	Exodus 3:16-22; Joel 3:1-8
Thursday	1 Corinthians 8:5-9:23
Friday	Deuteronomy 9:11-23; Job 16:1-17; Isaiah 8; 43:22-44
Saturday	Wisdom of Solomon 3:1-8; Nahum 2:1-4; Isaiah 43:1-3; Ephesians 6:10-18; Matthew 13:43-52

FEASTS

March 21 Commemoration of St. Gregory the Enlightener's torments and confinement to *Khor Virap* (Deep Dungeon)

NAME DAY CELEBRATIONS

Whenever you know a friend or loved one whose Name Day/Feast Day is soon to be celebrated, honor the person by presenting them with a lit candle saying, "*Anoonovut abrees*" or "*Anoonovut dzeranas*" ("May you grow old with your name"). Or you can simply say, "Happy Name Day!"

NAME DAYS celebrated this week: *Krikor, Kirkor, Grigor, Gregory, Virap.*

St. James Armenian Apostolic Church
2015 Lenten Series: *Legacy of Our Martyrs*

WEDNESDAY VIGILS

March 18 & 25 (7:00 PM)

Worship Service (Peace/Rest Service); Reading from *On This Day: Armenian Church Synaxarion*; Lenten Supper

PILGRIMAGE TO ST. MARTHA CATHOLIC CHURCH

SERVICE OF VENERATION OF THE RELICS

Friday, March 27, 2015

7:00 PM

St. Martha Parish
8523 Georgiana Ave, Morton Grove, IL 60053

SUNDAY OF THE JUDGE

The fifth Sunday of Great Lent is called the Sunday of the Judge. The message of the day comes from the parable of the widow and the judge. The parable is mentioned in the Gospel of St. Luke (18:1-8) and tells the story of a widow who repeatedly came to a judge who neither feared God nor respected man to plead for her rights. For a long period of time the judge refused to act, but fearing that the woman would continue to return indefinitely, the judge finally granted her request. Thus, he put an end to her continuous appeals and was rid of her. After telling this parable, the Lord assured everyone that if a man as corrupt and unfair as this judge acted in favor of the widow, then God surely would judge in favor of His people and grant the requests of all those who submit to Him through prayer.

This parable exhorts us to always and continually pray as prayer symbolizes the soul's eternal striving and thirst for God. The parable also contains an appeal from Christ. After telling the parable, Christ says: "But will the Son of Man find faith on earth when He comes?" In His words, Jesus gives a reference to the Second Coming, and sadness and anguish are felt in the Lord's remark. It is truly painful for the Savior that many people may be subject to a just though cruel judgment instead of becoming the inheritors of the Kingdom of God.

ԴԱՏԱՎՈՐԻ ԿԻՐԱԿԻ

Մեծ Պահքի հինգերորդ կիրակին կոչվում է Դատավորի: Այդ օրվա խորհուրդը բացատրում է այրի կնոջ եւ դատավորի մասին առակը (Ղուկ. 18: 1-5): Ըստ առակի՝ մի այրի կին, անընդհատ խնդրում է Աստուծոց չերկնչող եւ մարդկանցից չվախեցող դատավորին՝ իր դատն անելու: Դատավորը կնոջից ազատվելու համար ստիպված բավարարում է նրա պահանջը: Այս առակը պատմելուց հետո Քրիստոս հավաստիացնում է բոլորին, որ եթե անարդար դատավորն այրի կնոջ դատը տեսավ, ապա Աստված առավել ևս կկատարի բոլոր նրանց խնդրանքները, ովքեր միշտ աղոթքով խնդրում են:

Առակը հորդորում է ամեն ժամ աղոթել, որը խորհրդանշում է հոգու մշտական մղումն առ Աստված, բայց միննույն ժամանակ իրական աղոթքի կոչ է: Առակը պատմելուց հետո Քրիստոս ասում է. «Իսկ երբ մարդու Որդին գա, արդյո՞ք երկրի վրա հավատ կգտնի» (Ղուկ. 18: 8): Առակում Հիսուսը տալիս է երկրորդ գալստյան գաղափարը: Տիրոջ բառերի մեջ տխրություն ու թախիծ է զգացվում: Փրկչի համար ցավալի է, որ շատ մարդիկ կարող են ենթարկվել Ահեղ դատաստանի՝ արքայության ժառանգորդներ լինելու փոխարեն:

COMMEMORATION OF ST. GREGORY THE ENLIGHTENER'S TORMENTS AND CONFINEMENT TO *KHOR VIRAP* (DEEP DUNGEON)

This feast is the first among the three commemoration days dedicated to the memory of St. Gregory the Enlightener, the first Catholicos of All Armenians. According to the Armenian Church Calendar, it is celebrated on the eve of the Fifth Sunday of Great Lent. The feast is dedicated to the torments which St. Gregory suffered during his imprisonment.

According to historical sources, St. Gregory the Enlightener was the son of Anak Partev, a knight and nobleman who killed the Armenian King Khosrov Arshakouni. In retaliation, Anak was executed by the Armenians. His son, Gregory, lived and studied in Caesarea and was brought up as a pious Christian. Gregory returned to Armenia as an adult and became a member of the royal court. King Tiridates (*Trdat*), the son of King Khosrov and heir to the throne, appointed Gregory as the Chancellor of the Armenian Kingdom. Upon learning that Gregory was a Christian and the son of Anak, Tiridates subjected him to severe tortures and then sentenced Gregory to death by imprisoning him in a deep underground pit.

In 301 A.D., after spending thirteen years in the pit, St. Gregory the Enlightener was freed from the dungeon and emerged to spread the Light of Christ in Armenia. Thus, he became the first pontiff of the Armenian Church. He baptized the royal family and evangelized to the whole of the Armenian Nation. Armenia soon after became the first nation in the world to officially proclaim Christianity as her state religion.

St. Gregory the Enlightener is recognized by all of Christendom as a saint, and he is commemorated in all traditional churches.

ՄԲ. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԶԻ ՈՒ ՎԻՐԱՊ ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԻՇԱՏԱԳՈՒԹՅԱՆ ՕՐ

Հայ առաջին կաթողիկոս Մբ. Գրիգոր Լուսավորչին նվիրված երեք հիշատակության օրերից՝ տարվա մեջ առաջինն է: Ըստ Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու տոնացույցի՝ նշվում է Մեծ պահքի 6-րդ կիրակիի նախորդ շաբաթ օրը: Տոնը կատարվում է ի հիշատակություն Խոր Վիրապում Մբ. Գրիգոր Լուսավորչի կրած չարչարանքների: Ըստ պատմական աղբյուրների՝ Մբ. Գրիգոր Լուսավորչին Անակ Պարթև իշխանի որդին էր:

Անակ Պարթևը սպանելով հայոց Արշակունի Խոսրով թագավորին, սպանվում է հայ իշխանների կողմից: Որդին՝ Գրիգորը, մեծանում և կրթություն է ստանում Կեսարիայում, դաստիարակվելով իբրև բարեպաշտ քրիստոնյա: Հետագայում դառնում է Խոսրով արքայի

որդու՝ Տրդատ թագավորի արքունի դիվանապետը: Մակայն տեղեկանալով, որ Գրիգորը քրիստոնյա է, ինչպես նաև արքայասպան Անակի որդին, Տրդատ արքան նրան չարչարանքների է ենթարկում և նետում Խոր Վիրապի ստորգետնյա զնդանը: 4-րդ դարի ընդհանրական եկեղեցու Հովհան Ոսկեբերան հայրապետը Մր. Գրիգոր Լուսավորչին նվիրված իր ներբողում գրել է. «Հիշեք և նրա համբերությունը խոր վիրապի մեջ, որքան էր նեղություններով դառնացած... Իսկ ո՞վ կարող է խոսքով պատմել երանելու անսահման ճգնության մասին, կամ օրինակով ցույց տալ նրա անտանելի նեղությունը, որ ապրում էր իժերի և քարբերի մեջ, որտեղ ոչ գրուցակից կար, ոչ վշտակցող քարեկամ, ոչ օգնական, ոչ մխիթարող եւ ոչ ծառայող:

Նա համբերում էր մեծ ժուժկալությամբ, իբրև կենդանի դրված գերեզմանի մեջ, անտուն, մերկ, այնքան ժամանակ, գիշեր-ցերեկ, ամռան շոգին եւ ձմռան սառնամանիքին: Քանզի այս մարդը մոտ էր Աստծուն»: Խոր Վիրապում կրած 13 տարիների չարչարանքներից հետո Մր. Գրիգոր Լուսավորչը դուրս գալով ստորգետնյա զնդանից, Քրիստոսի լույսն է տարածում հայոց աշխարհում, դառնալով պետականորեն ճանաչված Հայ եկեղեցու առաջին հովվապետը: Գրիգոր Լուսավորչի հիշատակը, իբրև համաքրիստոնեական սրբի, տոնում են նաև քրիստոնյա մյուս եկեղեցիները:

THE CLOSED ALTAR (*PAGYAL KHORAN*)

The altar curtain will remain closed for the forty days of Great Lent and will not be reopened until Palm Sunday (March 29). There will also be no offering of Holy Communion during Divine Liturgy until Palm Sunday. (Should anyone desire Holy Communion for emergency reasons during Great Lent, however, please contact Father Hovhan for special dispensation.)

In addition to these two major changes, the following changes also occur to the celebration of Divine Liturgy during Great Lent:

- There is no Kiss of Peace.
- The Holy Gospel Book is not venerated after service.
- Hymns are sung in a penitential manner.
- The organ is not played as congregants are departing from the sanctuary.

Congregants should remain silent when exiting the sanctuary after worship in respect of those who remain to offer devotional prayers.

AREVAKAL: THE SUNRISE SERVICE (cont.)

By Fr. Zaven Arzumian

Theology being the science of Christian religion and particularly the dealing with the knowledge of God as gained from his works through the Scriptures, the Sunrise Service is substantiated by the Theology of the Holy Trinity and by the intercession of the saints. Basically these two theological elements permeates the Sunrise Service. Let us outline each very briefly.

The Holy Trinity: the unity of deity in three persons as its three different ways of manifestation comprise the theology of the Trinity. At the scene of our Lord's baptism in Jordan all three were present at the same time: Jesus was being baptized, the Holy Spirit came down in the form of a dove, and the Father witnessed His Son's baptism.

In this specific service the three persons are individually mentioned and worshipped without however losing sight of the unity of the deity; in both cases, individually and in unison, the most Holy Trinity is identified as the source of the intelligible light for mankind.

The Father is addressed as the Creator of light and the primal light. The Son, born of the light., is identified as the righteous sun, whose name is praised with the Father before the sun. Hence, we have essential theological notion of Christ's pre-existence before the times. The Holy Spirit, the third Person of the Trinity, is confessed as proceeded from the Father. And finally the one and indivisible Trinity is glorified by those born of earth.

The doctrines of the Incarnation, the coming of God in the human flesh, is mentioned in passing in the second half of the first prayer, where the infinite God is referred to who came into finitude for our sake.

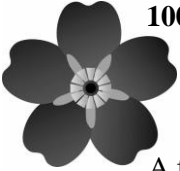
A greater emphasis is put on the doctrine of the intercession of the Saints. Sainthood has a special significance in the ancient churches and consequently is an integral part of their Theology. In the Sunrise Service hermits of God, champions of faith, martyrs of the Christian churches are grouped as saints and are repeatedly praised as the ones baptized in their blood together with Christ into the death of the Cross.

Historically sainthood was the birth of the earliest persecutions of Christianity and of the subsequent defense of it, which resulted often in martyrdom. Although saints as such came out of the experience of the early church, as a historical and liturgical phenomenon, its roots can be found in the Holy Scriptures.

The following terms have to be considered first: The title itself: Saint, which is properly given to those human members recognized by the Church by canonization.

To honor a saint, is important to specify, not to worship a saint, since worship and adoration are offered to God alone. Saints are worthy of the glory of God for

their faith and for their pious life. There is an explicit distinction made by the Church between worshipping, which belongs to God alone, and the honoring which belongs to the saints. Thirdly, saints are the intercessors, the mediators, between God and men, both for the living and for the departed. Through the intercession of the saints Christians benefit from God through Christ, the sole Redeemer. Intercession is limited to mediation, nothing else.

**100th ANNIVERSARY OF THE ARMENIAN GENOCIDE
COMMEMORATION IN CHICAGO**

Friday, March 20 (7:00 PM)

Orphans of the Genocide

A film on the fate of children in the wake of the Genocide
Movie Max Cinemas, 9180 West Golf Road, Niles IL 60714
\$15; not recommended for children under 10

Sunday, April 19 (10:00 AM)

Chicagoland Armenian Churches' Joint Badarak

Armenian All Saints Apostolic Church

Friday, April 24 (11:00 AM)

Armenian Genocide Commemorative Program

Daley Plaza, 50 West Washington Street, Chicago, IL 60602

Friday, April 24 (7:30 PM)

Vesper Service

Each Chicagoland Armenian Church gathers in its sanctuary

April 21 - 26 (Preview); April 27 - June 6 (Regular Run)

Beast on the Moon

Richard Kalinoski's internationally recognized play about Armenian
immigrants in America after the Genocide
Raven Theatre Company, 6157 N. Clark Street, Chicago, IL 60660

BUS SERVICE TO DALEY CENTER ON APRIL 24TH

To make it easier for our parishioners to attend the April
24th commemoration ceremony at the Daley Center downtown, St. James will
arrange for a bus service if there is enough interest.

Please contact Vartan Paylan at [847-309-9299](tel:847-309-9299) to reserve a seat.
Pickup/Drop-off location to be determined.

EVENTS AT AGBU CHICAGO

March 15 (3:00 PM) - Knights of Vartan *Vartanantz* program

March 28 (3:30 PM); \$25.00

Children's Dance Party: Pavev Monthly & AGBU Present
Taline Live in Chicago!

AGBU Onnig Norhad Community Center

7248 N. Harlem Ave, Chicago, IL

FINDING JESUS: FAITH. FACT. FORGERY

New CNN Series - Sundays 9:00PM

Finding Jesus presents fascinating new historical insights into the life of Jesus utilizing the latest scientific techniques and archaeological research. The series will air across six, one hour episodes culminating on Easter Sunday.

BREAKFAST WITH SARKIS

Saturday, April 11, 2015

Details will be announced soon

ARMENIA SERVICE PROJECT (ASP) 2015

The Armenia Service Program (ASP) provides young adults an opportunity to travel to Armenia not only to tour their ancestral homeland but also to give back to their brothers and sisters there. This trip is truly a pilgrimage in which hundreds of ACYOA members have developed a connection to their Armenian heritage that continues to inspire them throughout their lives.

Application deadline is March 20 - *See Der Hovhan for more information*

CALENDAR OF WORSHIP SERVICES AND EVENTS

March 18	Lenten Series: <i>Legacy of Our Martyrs</i>
March 20-22	ACYOA JUNIORS Lenten Retreat
March 25	Lenten Series: <i>Legacy of Our Martyrs</i>
March 27	Pilgrimage to St. Martha Catholic Church (Morton Grove)
March 29	Palm Sunday
April 5	Easter Sunday
April 11	Breakfast with Sarkis
April 19	Joint Divine Liturgy at All Saints Armenian Church
April 24	Ecumenical Service at St. James Armenian Church

ST. NERSESS SUMMER CONFERENCE DATES

Deacons' Training: June 24 - July 2

High School Summer Conference A: July 3 - 12

High School Summer Conference B: July 17 - 26

Post High School Summer Conference: July 28 - August 2

GOSPEL READING

Ղուկաս 17:20-18:14

20Երբ Փարիսեցիները հարցուցին իրեն. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը ե՞րբ պիտի գայ», պատասխանեց անոնց. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը չի գար դուրսէն երեւցած բաներով: **21**Եւ պիտի չըսեն. “Ահա՛ հոս է”, կամ. “Ահա՛ հոն”. որովհետեւ ահա՛ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսն է»:

22Աշակերտներուն ալ ըսաւ. «Օրե՛ր պիտի գան, երբ դուք պիտի ցանկաք տեսնել մարդու Որդիին օրերէն մէկը, բայց պիտի չտեսնէք: **23**Ու եթէ ըսեն ձեզի. “Ահա՛ հոս է”, կամ. “Ահա՛ հոն”, մի՛ երթաք եւ հետամուտ մի՛ ըլլաք: **24**Որովհետեւ ինչպէս փայլակը՝ երկինքին տակ մէկ ծայրէն փայլատակելով՝ կը լուսաւորէ մինչեւ երկինքին տակ միւս ծայրը, նո՛յնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդին՝ իր գալուստին օրը: **25**Սակայն պէտք է որ ինք նախ շատ չարչարանքներ կրէ ու մերժուի այս սերունդէն: **26**Ի՛նչպէս պատահեցաւ Նոյի օր-երուն, այնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին օրերուն ալ: **27**Կուտէին, կը խմէին, կամուսնանային, ամուսնութեան կու տային, մինչեւ այն օրը՝ երբ Նոյ մտաւ տապանը, ու ջրհեղեղը եկաւ եւ կորսնցուց բոլորը: **28**Նմանապէս՝ ինչպէս Ղովտի օրերուն ալ պատահեցաւ՝ կուտէին, կը խմէին, կը գնէին, կը ծախէին, կը տնկէին, կը կառուցանէին: **29**Բայց այն օրը՝ երբ Ղովտ դուրս ելաւ Սոդոմէն, երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց եւ կորսնցուց բոլորը: **30**Նոյնպէս պիտի ըլլայ այն օրը՝ երբ մարդու Որդին յայտնուի: **31**Այդ օրը, ա՛ն որ տանիքին վրայ է եւ իր կարասիները՝ տան մէջ, թող չիջնէ՝ զանոնք առնելու. նմանապէս ա՛ն որ արտին մէջ է՝ թող չվերադառնայ: **32**Յիշեցէ՛ք Ղովտի կինը: **33**Ո՛վ որ ջանայ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ո՛վ որ կորսնցնէ իր անձը՝ պիտի ապրեցնէ զայն: **34**Կը յայտարարեմ ձեզի. “Այդ գիշերը եթէ երկու անձեր մէկ մահիճի մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ. **35**եթէ երկու կիներ միասին աղան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ. եթէ երկու մարդիկ արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ”»: **36**Անոնք պատասխանեցին անոր. «Տե՛ր, ո՞ր պիտի ըլլայ այս

բանը»: **37**Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛ր մարմին կայ, հոն պիտի հաւաքուին արծիւները»:

18Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց, որ գիտնան թէ պէտք է ամէ՛ն ատեն աղօթել՝ առանց ձանձրանալու: **2**Ըսաւ. «Քաղաքի մը մէջ դատաւոր մը կար, որ Աստուծմէ չէր վախնար ու մարդ չէր յարգեր: **3**Նոյն քաղաքին մէջ այրի մըն ալ կար, որ կու գար անոր եւ կըսէր. “Պաշտ-պանէ՛ իմ իրաւունքս՝ ոսոխիս դէմ”:**4**Ան ժամանակ մը չէր ուզեր անոր մտիկ ընել. բայց յետոյ ըսաւ ինքնիրեն. “Թէպէտ Աստուծմէ չեմ վախնար ու մարդ չեմ յարգեր, **5**գո՛նէ պաշտպանեմ այս այրիին իրաւունքը՝ զիս անհանգստացնելուն համար, որպէսզի չգայ ամէն ատեն թախանձէ ինծի”»: **6**Եւ Տէրը ըսաւ. «Լսեցէ՛ք ի՛նչ կըսէ անիրաւ դատաւորը: **7**Հապա Աստուած պիտի չպաշտպանէ՞ իր ընտրեալներուն իրաւունքը, որոնք կը գոչեն իրեն ցերեկ ու գիշեր, թէեւ համբեր-ատար ըլլայ անոնց հանդէպ: **8**Կը յայտարարեմ ձեզի թէ շուտով պիտի պաշտպանէ անոնց իրաւունքը. բայց երբ մարդու Որդին գայ, արդեօք հաւատք պիտի գտնէ՞ երկրի վրայ»: **9**Սա՛ առակն ալ ըսաւ ոմանց, որոնք իրենք իրենց վրայ կը վստահէին թէ արդար են, եւ կանարգէին ուրիշները. **10**«Երկու մարդ տաճարը բարձրացաւ աղօթելու, մէկը՝ Փարիսեցի, ու միւսը՝ մաքսաւոր: **11**Փարիսեցին կայնած էր եւ սա՛ պէս կաղօթէր ինքնիրեն. “Ո՛վ Աստուած, շնորհ-ակալ եմ քեզմէ՛՛ որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ, յափշտակող, անիրաւ, շնացող, կամ ալ այս մաքսաւորին պէս. **12**հապա շարաթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ, եւ ամբողջ եկամուտիս տասանորդը կու տամ”:**13**Իսկ մաքսաւորը հեռուն կայնած էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ բարձրացնել երկինք, հապա՛ ծեծելով իր կուրծքը՝ կըսէր. “Աստուած, ներէ՛ ինծի՛ մեղաւորիս”:**14**Կը յայտարարեմ ձեզի թէ ասիկա այն միւսէն աւելի արդարացած իջաւ իր տունը. որովհետեւ ո՛վ որ կը բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարհի, իսկ ո՛վ որ կը խոնարհեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»:

Luke 17:20-18:14

20Once, having been asked by the Pharisees when the kingdom of God would come, Jesus replied, “The kingdom of God does not come with your careful observation, **21**nor will people say, ‘Here it is,’ or ‘There it is,’ because the kingdom of God is within you.” **22**Then he said to his disciples, “The time is coming when you will long to see one of the days of the Son of Man, but you will not see it. **23**Men will tell you, ‘There he is!’ or ‘Here he is!’ Do not go running off after them. **24**For the Son of Man in his day will be like the lightning, which flashes and lights up the sky from one end to the other. **25**But first he must suffer many things and be rejected by this generation. **26**“Just as it was in the days of Noah, so also will it be in the days of the Son of

Man. **27** People were eating, drinking, marrying and being given in marriage up to the day Noah entered the ark. Then the flood came and destroyed them all. **28** "It was the same in the days of Lot. People were eating and drinking, buying and selling, planting and building. **29** But the day Lot left Sodom, fire and sulfur rained down from heaven and destroyed them all. **30** "It will be just like this on the day the Son of Man is revealed. **31** On that day no one who is on the roof of his house, with his goods inside, should go down to get them. Likewise, no one in the field should go back for anything. **32** Remember Lot's wife! **33** Whoever tries to keep his life will lose it, and whoever loses his life will preserve it. **34** I tell you, on that night two people will be in one bed; one will be taken and the other left. **35** Two women will be grinding grain together; one will be taken and the other left."

37 "Where, Lord?" they asked. He replied, "Where there is a dead body, there the vultures will gather."

18 Then Jesus told his disciples a parable to show them that they should always pray and not give up. **2** He said: "In a certain town there was a judge who neither feared God nor cared about men. **3** And there was a widow in that town who kept coming to him with the plea, 'Grant me justice against my adversary.' **4** "For some time he refused. But finally he said to himself, 'Even though I don't fear God or care about men, **5** yet because this widow keeps bothering me, I will see that she gets justice, so that she won't eventually wear me out with her coming!'"

6 And the Lord said, "Listen to what the unjust judge says. **7** And will not God bring about justice for his chosen ones, who cry out to him day and night? Will he keep putting them off? **8** I tell you, he will see that they get justice, and quickly. However, when the Son of Man comes, will he find faith on the earth?"

9 To some who were confident of their own righteousness and looked down on everybody else, Jesus told this parable: **10** "Two men went up to the temple to pray, one a Pharisee and the other a tax collector. **11** The Pharisee stood up and prayed about himself: 'God, I thank you that I am not like other men—robbers, evildoers, adulterers—or even like this tax collector. **12** I fast twice a week and give a tenth of all I get.' **13** "But the tax collector stood at a distance. He would not even look up to heaven, but beat his breast and said, 'God, have mercy on me, a sinner.' **14** "I tell you that this man, rather than the other, went home justified before God. For everyone who exalts himself will be humbled, and he who humbles himself will be exalted."

Writing above altar:

"Draw near to God, and He will draw near to you" (James 4:8).

